

Bankföreningens

Nyhetsbrev

April 2010

A portrait of Guido Ravoet, a middle-aged man with short brown hair and a slight smile, wearing a dark suit, white shirt, and a purple striped tie. He is standing in front of a light-colored wall with a clock visible in the background. The lighting is soft, and his shadow is cast on the wall behind him.

Guido Ravoet

– en röst för Europas banker

Nya regler riskerar negativa effekter på samhällsekonomin

Effektivare användning av kameror

Vd har ordet

Kära läsare,

Vårt fokus i detta nummer av Bankföreningens Nyhetsbrev är den pågående diskussionen om nya regleringar och effekterna av dessa på finansmarknaden och samhällsekonomin. Jag deltog nyligen i den europeiska bankföreningen EBF:s styrelsemöte då dessa frågor diskuterades. De europeiska bankerna analyserar just nu effekterna av de regler som Baselkommittén föreslagit. EBF deltar också i en större analys som Institute for International Finance* gör i syfte att få fram konsekvenser på samhällsekonomin.

De preliminära resultaten är mycket oroande. EBF:s analys ger vid handen att europeiska banker skulle ha ett kapitalbehov på åtminstone 500 miljarder euro om Baselkommitténs förslag blir verklighet. Ett förslag som kräver ett kapital i denna storleksordning skulle få skadliga effekter på kreditförsörjning och räntenivåer. Vi räknar med negativa effekter på den europeiska BNP-utvecklingen med flera procentenheter.

Ett problem i den pågående regeldiskussionen är att få, om ens någon, har en överblick över de finansiella effekterna av alla förslag som finns på bordet. Vi efterlyser behovs- och konsekvensanalyser så att syftet med förslagen står klart och effekten av regleringarna kan bedömas.

Vi tog i veckan också del av det förslag från IMF som G20 ska diskutera om en banksskatt. IMF:s förslag består av två delar. Vi ställer oss positiva till den del av förslaget som syftar till att bygga förtroende och säkerställa finansiell stabilitet. Däremot är vi kritiska till den del som innebär en straffskatt på bankssektorn och som går direkt in i statskassan. Många länder har dåliga statsfinanser och ser här en möjlighet att använda bankerna som en kassako.

Kombinationen av nya regler och tankarna på banksskatt gör oss bekymrade. Vi vill självklart stödja förslag som bidrar till ökat förtroende för banksektorn, ökad stabilitet och en sanering av företag med för stort risktagande. Vi vill däremot säkerställa att bankerna även fortsättningsvis kan bidra till tillväxt och välbefinnande. Banker ska vara väl kapitaliserade och ha tillräcklig med likviditet. Banker driver dock en affärsmässig verksamhet. Om vi vill ha väl fungerande banker måste därför regler och tillsyn vara så utformade att de underliggande incitamenten för verksamheten inte går förlorade.

Vi står inför ett vägskafl. Beslut om nya EU-regler och nya EU-tillsynsmyndigheter ska fattas under 2010 och delvis träda ikraft redan 2011. Vi har samtidigt val i flera europeiska länder varför den politiska dimensionen i beslutfattandet är stort och G20-mötet i april kan bli vägledande. Det finns en betydande risk att politikerna styrs mer av viljan att demonstrera handlingskraft för sina väljare än att säkerställa ett långsiktigt väl fungerande finansiellt system.

KERSTIN AF JOCHNICK, VD

(Om ni vill ha tips om hur man tar sig landvägen från Madrid till Stockholm så hör gärna av er. Jag tillbringade tre dagar i bil efter EBF:s styrelsemöte som ägde rum i Madrid.)
* IIF är en global branschorganisation för banker

Notis

Töm grisen...

Adjö 50-öring

Den 30 september 2010 upphör 50-öringen att vara lagligt betalningsmedel, enligt ett riksdagsbeslut. Samtidigt ändras avrundningsregeln. Öresbelopp som slutar på 1-49 avrundas nedåt medan 50-99 avrundas uppåt.

Affischer och klistermärken med information kan beställas av Riksbanken som också upprättar en hemsida med information.

Räkna med kraftigt höjda bolåneräntor

Inom några år ligger bolåneräntorna betydligt högre än idag. Det beror inte enbart på Riksbankens kommande räntehöjningar, utan även på nya regleringar som väsentligt höjer bankernas kostnad för att hålla kapital och stärka likviditeten. Bankföreningens chefsekonom Johan Hansing diskuterar här hur bolåneräntan kan komma att utvecklas.

Alla bedömare är överens om att det nuvarande låga ränteläget inte är bestående. Enligt Riksbankens prognos kommer reporäntan, med början under hösten 2010, att gradvis öka för att nå en nivå på 4 procent i slutet av år 2012. Många tror dock att räntehöjningarna sker tidigare och i en snabbare takt.

Samtidigt diskuteras en rad nya regleringar som på ett markant sätt kan påverka såväl bankernas möjligheter att låna ut pengar som den ränta som bolånekunderna får betala. Det är framför allt införandet av en så kallad "leverage ratio" och nya regler för hantering av likviditetsrisker.

Leverage ratio är ett soliditetsmått, som är en kvot mellan en banks kapital och totala utlåning. Skillnaden mellan den föreslagna kvoten och den kapitaltäckningsgrad som beräknas enligt Basel II-regelverket, är att leverage ratio inte tar hänsyn till den risk som finns i utlåningen. Enligt Basel II har utlåning som historiskt sett visat sig ge upphov till små kreditförluster, till exempel utlåning till bostäder, en väsentligt lägre riskvikt än utlåning till exempelvis nystartade företag. Det innebär att banker inte måste hålla lika myck-

et kapital vid bostadsutlåning som när krediter ges till nystartade företag.

Om leverage ratio införs drabbas banker med en stor andel bostadsutlåning i sin låneportfölj mer negativt, än banker med en stor andel utlåning med större risk. En möjlig effekt är att banker med stor andel bostadsutlåning måste ta in mer kapital. Eftersom kapitalkostnaden då ökar måste banken höja räntan. Andra konsekvenser kan bli att bankernas affärsmodeller måste ändras eller att man tvingas skära ned kreditvolymen, vilket påverkar kreditförsörjningen i samhället.

Den slutliga utformningen av en eventuell leverage ratio är inte bestämd. Till exempel finns inga förslag på vilken nivå kvoten ska ha. **Risken är dock uppenbar att svenska banker drabbas hårdare än utländska, eftersom de svenska har en jämförelsevis stor andel bostadslån med låg risk i sin låneportfölj.**

Brister i likviditetsriskhanteringen framhålls ofta som en av de viktigaste förklaringarna till att banker fick problem under finanskrisen.

Johan Hansing, chefsekonom på Bankföreningen

Hantering av likviditetsrisker har i princip inte varit föremål för reglering, så en skärpning är väntad. I Baselkommittén och i EU har man redan fattat beslut om ett första steg i processen att stärka bankernas likviditet. Ett andra, och mer genomgripande steg, har ny-

ligen föreslagits. Effekten blir att bankerna dels måste bygga upp en större likviditetsreserv, dels måste ha en bättre matchning mellan löptider på inlåning och utlåning.

Utöver dessa två regelverksförändringar finns andra förslag som också kan påverka bankernas, och i förlängningen kundernas, kostnader. Bland dem finns förslag om höjd kvalitet på bankernas kapital och att i goda tider bygga upp buffertar av kapital som kan användas i sämre tider. Dessutom har man i Sverige redan infört en stabilitetsfond som ska finansieras genom att årligen ta in sammanlagt runt 2,5 miljarder kronor från bankerna i avgifter. Det återstår att se om andra länder inför liknande avgifter, eller om den svenska avgiften blir en konkurrensnackdel för svenska banker.

Inledande analyser som svenska banker har gjort visar att de regelförändringar som redan har beslutats eller som är föremål för diskussion, kan medföra att banker och bostadsinstitut kan tvingas höja bolåneräntan med åtminstone en procentenhet.

Eftersom de regler som förmodligen får störst påverkan på bankernas kostnader – leverage ratio och likviditetsregler – fortfarande enbart finns som förslag är naturligtvis osäkerheten stor. Under andra halvåret 2010, efter att Baselkommittén och EU-kommissionen genomfört konsekvensanalyser, kommer förslagens ekonomiska konsekvenser att klarna.

I figuren har vi kompletterat Riksbankens förväntade utveckling av reporäntan med en kurva som visar hur bolåneräntan kan utvecklas för lån som ges med kort räntebindningstid.

Vi har utgått från dagens reporänta på 0,25 procent och det förhållande att det går att få ett tremånaders bolån till en ränta som ligger drygt en procentenhet över

reporäntan. Om bolåneräntan dels följer med reporäntan uppåt, dels stiger till följd av nya regleringar kan en förväntad bolåneränta inom några år mycket väl ligga kring 6 procent. Räntekostnaden,

”Regelförändringarna kan medföra att banker och bostadsinstitut kan tvingas höja bolåneräntan med åtminstone en procentenhet.”

efter skatteavdrag, för ett lån på 3 miljoner kronor med rörlig ränta skulle i så fall öka från dagens 2 500 kronor till över 10 000 kronor per månad.

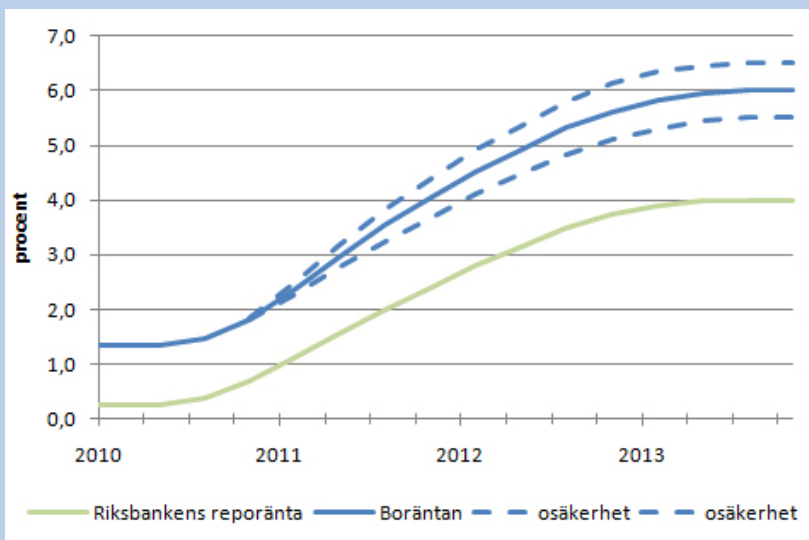
För Sverige som land innebär varje procentenhets ökning av bolåneräntan att räntekostnaden på hushållens bolån om 1 900 mil-

jarder kronor ökar med 19 miljarder, eller drygt 2 000 kronor per svensk.

Det finns starka skäl för låntagare, nuvarande såväl som blivande, att gardera sig för framtiden. Att vara högt belånad och ha en stor andel lån med rörlig ränta kan innebära ett stort risktagande när räntorna vänder uppåt. Eftersom vår bedömning är att räntorna kommer att stiga kraftigt under de närmaste åren, anser vi att låntagarna bör överväga att binda räntan för åtminstone en del av sin låneportfölj.

Att över 80 procent av alla låntagare väljer lån med rörlig ränta tyder på att många har en alltför kortsiktig syn på sin ekonomi. Även amortering är ett bra sätt gardera sig för framtiden. Framförallt de låntagare som har hög belåning bör ha en plan för att gradvis minska sin lånebörd. Ett tips är att utnyttja det ekonomiska utrymme som följer av dagens extremt låga ränteläge till att betala av sitt lån.

Bolåneräntorna väntas stiga mer än reporäntan, till följd av de nya finansregleringarna

Hur påverkar bolånen samhälls-ekonomin?

Det var temat på det frukostmöte som riksdagsledamöter fick ta del av i början av april. Mötet arrangerades av Riksdagens Forum för Finansmarknadsfrågor, som leds av den förre finansmarknadsministern Sven-Erik Österberg.

På frukostmötet gav Cecilia Hermanson, chefsekonom på Swedbank, sin syn på konjunkturutsikterna, hushållens skuldsättningsgrad och vilka effekter hushållens skuldsättning kan få på framtida konsumtion. Stadshypotekets vd Lars Kahlund beskrev hur en sedvanlig kreditprövning går till och Bankföreningens vd Kerstin af Jochen redogjorde för hur de nya reglerna påverkar tillgång och pris på bolånen.

Notis

Bättre regler för säkerställda obligationer

Från den 1 juni 2010 ändras lagen om säkerställda obligationer så att det blir klargjort att konkursförvaltaren får ta upp lån vid en konkurs hos emittenten. Det beslutade Riksdagen den 21 april. Därmed säkerställs att obligationsinnehavarna alltid får betalt i rätt tid, så kallad likviditetsmatchning.

Ändringen är viktig för att svenska säkerställda obligationer också framöver ska ha en hög rating och därmed möjliggöra upplåning på goda villkor för bankerna. Frågan har initierats och drivits av Bankföreningen.

Lägenhetsregister skapar förvirring

Landets samtliga bostadsrättsföreningar fick i förra månaden ett brev från Lantmäteriet. Det handlade om hur de ska hantera det nya lägenhetsregistret, så att inte förvirring uppstår vid pantsättning av lägenheter.

Bostadsrättslägenheter är sedan tidigare numrerade enligt ett system som sköts av bostadsrättsföreningarna. I folkbokföringssyfte har regeringen dock gett Lantmäteriet i uppdrag att bygga upp ett lägenhetsregister, där lägenheter nu kommer att få nya fyrsiffriga nummer, helt oberoende av de befintliga. Fastighetsägarna, till exempel bostadsrättsföreningar, ska informera de boende om lägenhetsnumren.

Används vid pantsättning

Bostadsrättsföreningarnas egna numrerings är noterade i den lägenhetsförteckning som de, enligt bostadsrättslagen, ska föra. Numret har använts vid överlåtelser, pantsättningar, avgiftshantering med mera.

Det finns inget krav att Lantmäteriets nummer ska ersätta de befintliga.

- Många bostadsrättsföreningar har dock uppfattat det så att numren ska ändras. Vid kommunikation med banken i samband med pantsättningar, används därför det nya lägenhetsregistrets nummer i ökande omfattning. Det skapar oklarheter om vilken lägenhet det rör sig om, säger Tomas Tetzell, chefsjurist på Bankföreningen.

Banken måste reda ut

Det i sin tur skapar merjobb för banken eftersom man då måste få tag i företrädare för föreningen för att klara ut vad som är rätt. Även förvaltare av bostadsrättsföreningar har motsvarande problem.

- Om en bostadsrättsförening väljer att byta nummer på lägenheterna är det för bankernas del viktigt att sambanden mellan de befintliga beteckningarna och de nya numren finns noterade på ett säkert sätt hos föreningen. Vid kommunikation med bankerna behöver både det gamla och det nya numret i föreningens lägenhetsförteckning användas, påpekar Tomas Tetzell.

Brev med information

Efter samråd med Bankföreningen har Lantmäteriet sänt ett brev med denna information till landets alla 19 000 bostadsrättsföreningar och bostadsföreningar. På Bankföreningens initiativ har samråd också ägt rum med Lantmäteriet, Boverket, bostadsrättsorganisationer och mäklarorganisationer i syfte att lösa de uppkomna problemen. Detta arbete kommer nu att fortsätta.

Nya lägenhetsnummer skapar oreda vid pantsättning

I detta nummer av Nyhetsbrevet kommer gästskribenten från Bankföreningens systerorganisation i Finland. Piia-Noora Kauppi är vd på Finansbranschens Centralförbund, som företräder branschen i frågor som gäller bank, värdepapper och försäkring.

Reglering – på gott och ont

Om det inte tidigare stått klart så har den globala finanskrisen visat att en väl fungerande finansmarknad är det moderna samhällets kärna. När den inte fungerar är det inte heller så mycket annat som fungerar i samhället. Därför har finansbranschen en särställning i det ekonomiska systemet. Eftersom vår bransch har större betydelse för hela samhället än många andra "smala" branscher är det klart att finansbranschen globalt sett regleras stramare än annan företagsverksamhet. Så ska det också vara.

Nobelpristagaren i ekonomi George Akerlof och hans kollega Robert Shiller gav i fjol ut en bok som behandlar finansmarknadens mänskliga sidor och marknadens djuriska drifter. Det är lätt att hålla med professorerna om att de mänskliga faktorernas inverkan på finansmarknaden inte bör underskattas. Här hjälper inte ens digitaliseringen av marknaden eller datoriseringen av börshandeln. I sista hand är det alltid människor med mänskliga svagheter som ligger bakom avgörandena. Regleringens syfte är att tygla marknadens djuriska krafter. Men att genom reglering röja undan det mänskliga går nog inte.

Det är därför en felaktig slutsats att tro att regleringen kan lösa alla tänkbara problem och förebygga störningar. Först och främst är det på en global marknad omöjligt att åstadkomma en så heltäckande reglering att den kan omfatta alla aktörer och förutse alla situationer. Det finns alltid de som bryter mot reglerna. Kriminalitet kan inte förhindras med lagar.

God reglering uppstår inte utan att det finns ett förtroende mellan lagstiftarna, myndigheterna och marknadsaktörerna. Det är också viktigt med stabilitet. Normer som ideligen ändras är irriterande och medför vanligtvis onödiga kostnader.

Regleringen bör också möjliggöra bättre lagstiftning. Det innebär bland annat krav på sakliga konsekvensanalyser och konsultationer.

När regleringen fungerar som allra bäst underlättas också finansbranschens möjligheter att bidra till välbefinnande i samhället. Eftersom finansmarknaden i väsentlig grad bygger på förtroende resulterar ett starkt förtroende till att marknaden fungerar bättre. Marknaden behöver reglering bland annat för att trygga affärsverksamheten, slå vakt om marknadsaktörernas rättigheter, främja konkurrens och transparens samt bidra till ekonomisk integration.

En viktig dimension som ofta glöms bort är att en högklassig reglering även behövs för att skapa förutsättningar för tillväxt. Tillväxten är bättre i ett samhälle där det råder bra balans mellan reglering och marknadsstyrning.

I den nordiska debatten är det värt att beakta att regleringen i betydande grad kan effektivisera verksamheten inom finansbranschen, om den klarar tre grundläggande krav:

- Nyttan av regleringen bör överstiga de kostnader som den orsakar. Denna bedömning måste beakta såväl direkta som indirekta kostnader

FOTOGRAF NINA DODD

Piia-Noora Kauppi är vd på Finansbranschens Centralförbund i Finland

och nyttoaspekter. På finansmarknaden kan speciellt de indirekta effekterna ofta vara avsevärda.

- Reglering ska till först när det inte med marknadsbaserade lösningar går att komma fram till ett bra slutresultat. Finansmarknaderna i Sverige och Finland har under denna finanskris visat sin hållbarhet och sin förmåga att fungera även när det globala finanssystemets grundvalar har skakats om.

- Regleringen bör vara neutral med hänsyn till konkurrensen på en öppen marknad. Det är viktigt att konkurrens-effekterna klarläggs globalt. På en global marknad bör regleringen bemöta aktörerna jämbördigt, inom såväl de enskilda staterna som staterna emellan. Särskilt viktigt är det att regleringen är konkurrensneutral på de nordisk-baltiska finansmarknaderna,

som numera är starkt integrerade. Bland annat måste tillsynsmyndigheternas roll i home- respektive hostländerna vara klart definierade.

Det förefaller klart att en god reglering spelar en central roll för ekonomisk tillväxt och konkurrens, men frågan är, hur den bäst kan åstadkommas. Bland annat har självregleringens fördelar diskuterats mycket. Sant är att marknadsaktörerna bättre förbinder sig att följa spelreglerna vid självreglering. Aktörerna har själva den bästa kunskapen om rådande förhållanden, vilket också gör fasen för verkställande snabbare.

Normer som baserar sig på självreglering kan också snabbare anpassas till förändringar i verksamheten och dess miljö. Men det finns också utmaningar. Självreglering kan bli ineffektiv utan sanktioner. Å andra sidan, för att de politiska beslutsfattarnas mål för regleringen ska uppnås är det nödvändigt att besluta vad som bör göras med "fripassagerare" som inte önskar följa de överenskomna spelreglerna.

God reglering kan ha en mycket positiv inverkan på finansbranschens konkurrenskraft, men dålig kan förstöra allt. Den största risken nu är risken för överreglering. Om regleringen går för långt och inte klarar de tre grundläggande kraven får den aktörerna och verksamheten att flytta till andra spelplaner. Överdriven reglering kan också försämra finansbranschens möjligheter att sköta sina egentliga uppgifter. Ett dylikt läge karakteriseras av svagare tillväxt, ineffektiva strukturer på en ineffektiv finansmarknad och en önskad koncentration av risker.

"Precis såsom sjukdomar sprider sig genom smitta sprider sig också investerarnas förtroende och misstro", skrev de ovan nämnda professorerna. Javisst. Och regleringen verkar som medicin mot smittospridningen. Regleringen fungerar inte alltid och den kan ha oönskade biverkningar, men då den är bra är den ett effektivt botemedel."

PIIA-NOORA KAUPPI

Fler banker in i finanskoalition mot barnpornografi

Forex Bank, Ikano Bank, Länsförsäkringar Bank och Sparbanken Finn har nu gått med i den svenska finansiella koalitionen mot barnpornografi. Ytterligare en bank väntas inom kort teckna av tal med Ecpat, som är en ideell förening som arbetar med att förebygga och stoppa barnsexhandel.

I februari 2009 beslutade Bankföreningens styrelse att bilda en finansiell koalition i Sverige för att förhindra och försvåra att det svenska betalningssystemet används för köp och försäljning av barnpornografi. Skandiabanken var först ut och i slutet av 2009 gick även Handelsbanken, Nordea, SEB och Swedbank med i koalitionen. Under året inledde bankerna ett nära samarbete med Rikskriminalpolisen för att lättare identifiera de företag som säljer övergreppsbilder på barn och kunna stoppa transaktioner.

I april deltog Bankföreningen i en hearing tillsammans med finansmarknadsministern Mats Odell och Ecpat, för att diskutera hur koalitionen arbete kan utvecklas.

PÅGÅENDE KONSULTATIONER

EU-kommissionen

■ Samråd om hur stadgan för europabolag fungerar

Enligt förordningen om europabolag ska kommissionen rapportera om dess praktiska tillämpning fem år efter dess ikraftträdande och lägga fram förslag om det är lämpligt.

Kommissionen inledde därför en extern undersökning 2008 och det är den undersökningen man nu önskar synpunkter på.

Publicerat: 23 mars 2010

Svarstid: 23 maj 2010

CEBS

■ Riktlinjer för allokering av likviditetskostnader och -vinster

Riktlinjerna i remissen är framtagna mot bakgrund av att det i Annex V punkten 14 i CRD II framgår att strategier, program, processer och system ska ha mekanismer för allokering av likviditetskostnader, vinster och risker. CEBS förväntar sig att de slutliga riktlinjerna ska vara implementerade från den 30 mars 2011.

Publicerat: 10 mars 2010

Svarstid: 10 juni 2010

■ Reviderade riktlinjer för godkännande av kreditvärderingsföretag

Mot bakgrund av de genomförda förändringarna i regleringen av kreditvärderingsinstitut har CEBS uppdaterat riktlinjerna för ECAI från januari 2006.

Publicerat: 11 mars 2010

Svarstid: 9 april 2010

Fortsättning på nästa sida

Fortsättning från föregående sida

■ Riktlinjer för stora exponeringar

Riktlinjerna är ett svar på skrivningen i CRD II att CEBS ska ta fram riktlinjer för undantag för stora exponeringar när det gäller tillhandahållande av tjänster som avses i 106(2)(c) och (d) (penningöverföring, clearing, avveckling). Riktlinjerna ska liksom CRD II börja gälla från den 31 december 2010.
Publicerat: 11 mars 2010
Svarstid: 6 maj 2010

■ Bedömning och beslut av kapitaltäckning för gränsöverskridande grupper

Mot bakgrund av ändringarna i CRD II har CEBS tagit fram riktlinjer för hur tillsynsmyndigheterna gemensamt ska bedöma och ta beslut i kapitaltäckningsfrågor när det gäller gränsöverskridande grupper. Riktlinjerna ska läsas tillsammans med riktlinjerna för tillsynskollegier. Liksom CRD II börjar riktlinjerna gälla från den 31 december 2010.
Publicerat: 7 april 2010
Svarstid: 9 juli 2010

BASELKOMMITTÉN

■ Principer för tillsynskollegier

Baselkommittén har tagit fram rekommendationer i syfte att stärka arbetet med tillsynskollegier.
Publicerat: 30 mars 2010
Svarstid: 30 juni 2010

Bankföreningen kritisk till nya Baselregler

Bankföreningen har svarat på EU-kommissionens och Baselkommitténs remisser gällande förslag till ytterligare förändringar av kapitaltäckningsregelverket.

Förslagen innehåller nya regler för likviditetsrisker, ”leverage ratio”, definitionen av kapital, motpartsrisker och kapitalbuffertar för att hantera cykliskitet.

Bankföreningen ställer sig bakom en översyn av det befintliga regelverket, men är kritisk till utformningen av de föreslagna reglerna.

- Vi är också oroad över den sammantagna effekten av alla förändringar, både de föreslagna och de som redan är beslutade. En överreglering kan få stora konsekvenser för bankerna, bankernas kunder och den reala ekonomin, säger Fredrik Södergren, kapitaltäckningsexpert på Bankföreningen.

De enskilda delar som kan få störst inverkan på de svenska bankerna och svensk ekonomi är införandet av en leverage ratio och de nya reglerna kring likviditetsrisker.

Leverage ratio är ett soliditetsmått, som är en kvot mellan en banks kapital och totala utlåning. Till skillnad från den kapitaltäckningsgrad som beräknas enligt Basel II-regelverket, tar leverage ratio inte hänsyn till graden av risk som finns i utlåningen.

- Vi har i remissvaren starkt motsatt oss ett införande av en leverage ratio. Leverage ratio går emot grundtanken med Basel II, det vill säga att banker ska ha bättre kontroll på riskerna. Genom Basel II har svenska banker förbättrat sin riskhantering markant och utvecklat en prissättning där risken hos den enskilde låntagaren får större genomslag än tidigare, säger Fredrik Södergren.

Införandet av leverage ratio skulle drabba svenska banker mer än de flesta utländska, eftersom banker i Sverige har en större andel utlåning med låg risk, främst bolån, i sin låneportfölj. Effekten kan bli att lån med låg risk flyttas utanför bankernas balansräkning genom värdepapperisering. Värdepapperisering innebär att lån flyttas från det reglerade banksystemet till värdepappersmarknaden. Andra konsekvenser kan vara att räntan höjs eller att kreditvolymen skärs ned, vilket i sin tur påverkar kreditförsörjningen i samhället.

Förslaget kring likviditetsrisker ställer dels krav på att banker ska hålla en särskild buffert för att kunna klara en krissituation i 30 dagar, dels på att bankernas finansiering ska klara ett stressat scenario i ett år.

- Bankföreningen har förståelse för att det behövs nya regler kring hanteringen av likviditetsrisker, men vi är samtidigt kritiska till utformningen av de föreslagna reglerna. Bland annat anser vi att definitionen av vilka tillgångar som anses tillräckligt likvida för den kortare bufferten är för snäv, och att scenariot i det längre perspektivet ställer orimliga krav. Förslaget skulle få stora konsekvenser för bankerna och dessutom bli kostsamt för samhället, säger Fredrik Södergren.

Se SVENSK RAPPORT OM LEVERAGE RATIO på sidan 16

Guido Ravoet

– för de europeiska bankernas talan

”EBF vill ha en enda europeisk regelbok”

Guido Ravoet, generalsekreterare på europeiska bankföreningen EBF, tar emot på kontoret i EU-kvarteren i Bryssel. Han talar lugnt och tålmodigt, även när han säger att något är ett problem. Enda gången han snubblar på orden och liksom snappar efter luft är när han pratar om leverage ratio, som han anser är ett amerikanskt och otroligt dumt påhitt.

EBF, som är den samlade styrkan av alla bankföreningar i Europa, både de 27 i EU och de fyra i EFTA-länderna, arbetar med alla frågor som är av intresse för de europeiska bankerna.

– Vi är de enda som tar sig an alla frågor som kommer, även de mest tekniska, och vi är EU-politiker- nas främsta bollplank vad gäller lagförslag på det finansiella området. Vår legitimitet kommer sig att vi representerar så gott som alla europeiska banker, och att vi har så stor samlad kompetens.

Sekretariatet är bara knappt 40 personer, men räknar man in alla EBF:s arbetsgrupper och kommittéer där folk från de nationella bankföreningarna och bankerna sitter med, rör det sig om 300 experter på olika områden. Kontakten med EU-kommissionen och EU-parlamentet är daglig.

På agendan för året finns ett brett spektrum av frågor: dataskydd, corporate governance, ansvarsfull kreditgivning, betalningstjänster,

redovisning och skatter. Sedan finanskrisen är dock fokus på de nya kraven på bankernas kapital och likviditet, liksom på krishantering och banktillsyn.

Vad tror du alla de nya finanskrisrelaterade reglerna får för effekt?

– Det är det ingen som vet. Men en sak är säker och det är att effekten blir väldigt stor. Det kommer att bli ett stort tryck på marknaderna för att dra in allt nytt kapital bankerna måste ha. Särskilt för små banker kan det bli problem.

Andra branscher påverkas

Och det är inte bara bankerna som berörs utan även hushållen och företagen, eftersom bankernas utlåningskapacitet påverkas och räntorna blir högre, samtidigt som bankerna kommer att konkurrera med företagen om investerarnas pengar.

– Där har vi en allierad i Business Europe, den europeiska närings- livsorganisationen, som helt klart ser det som ett problem.

Baselkommittén håller nu på med en studie där man ska försöka beräkna konsekvenserna av de nya reglerna för banksektorn. Det är tydligt att Guido Ravoet tycker att Baselkommittén varit alldeles för sen i starten, och EBF har under tiden satt igång sina egna konsekvensanalyser, varav en tillsammans med den internationella finansorganisationen IIF. I den inriktar man sig på följderna för den reala ekonomin.

– Även utan att ha resultaten av studierna tycker vi att alldeles för stort fokus har lagts på ökat kapitalkrav. Krisen orsakades inte av dålig solvens utan av problem med likviditet och riskhantering, så det är där insatserna bör göras.

Han håller med om att Basel II-reglerna har luckor, särskilt avseende värdepapperisering och handelslager, och han stödjer förändringarna som föreslagits i CRD III.

FOTOGRAF © ERIK LUNDTANG

Guido Ravoet

- Roll:** generalsekreterare på European Banking Federation, EBF, sedan 2005
- Bakgrund:** tio år i ledningen på belgiska bankföreningen Febelfin, generalsekreterare på europeiska föreningen för kooperativa banker EACB, dessförinnan 15 år på bank, juristexamen
- Familj:** fyra barn, varav en är skeppare
- Läser gärna:** populärvetenskapliga tidskrifter som kontrast till jobbet, ”det är fascinerande att få insikt i hur helt vardagliga fenomen går till”
- Alternativ karriär:** ”då skulle jag nog ha mitt eget företag”, brukar investera i småföretag och vara styrelsemedlem eller affärsängel
- Ursprung:** flamländare, trots förnamnet. ”Min pappa hävdade att det är italienarna som har italieniserat ett gammalt flamländskt namn.”

FOTOGRAF © ERIK LUNTING

– Vårt problem är Basel III, eller CRD IV som det kallas när det ska in i EU-lagstiftningen. Där vill man införa leverage ratio, där i våra ögon säkra tillgångar, som bolån, straffas. Det föreslås också ett VÄLDIGT tungt ramverk för likviditetsriskhantering. Baselkommittén har överreagerat.

Det är nu han snappar efter luft och letar efter ord för att beskriva hur dumt han tycker det är att USA fått igenom leverage ratio i G20. I korthet:

– Det är USA som har haft vansinniga regler för bolån och tillåtit belåningsgrader på 120 procent – inte vi i Europa. Leverage ratio förnekar hela logiken med Basel II. Men det har amerikanerna ju inte ens infört än, så kohandeln i G20 var väl att Europa måste ac-

ceptera leverage ratio för att få USA att acceptera Basel II.

Men nu är leverage ratio här för att stanna, tror Guido Ravoet, så EBF ägnar sin kraft åt att göra det bästa av situationen.

”Det kommer att bli ett stort tryck på marknaderna för att dra in allt nytt kapital bankerna måste ha.”

– Basel vill att det ska vara bindande, ett pelare I-mått. Vi arbetar nu på att få dem att acceptera det som pelare 2, det vill säga att det

ska vara en indikator i en dialog mellan tillsynen och banken, snarare än en hård siffra. Det skulle vi kunna leva med.

Han är också skeptisk till EU:s brådskan att införa förändringarna så långt före omvärlden.

– Vi vill ha lika spelplan mellan Europa och övriga världen, särskilt USA, så låt oss först se vad de gör innan vi går vidare. De här regelförslagen löser inga problem här och nu utan ska förhindra en ny kris, som väl ingen tror kommer inom de närmsta två-tre åren i alla fall.

Svårare uppnå målet

Även på den europeiska hemmaplanen kan det vara nog så svårt att få lika villkor för företagen i de olika länderna, och exemplet med Finansinspektionens tal om att in-

föra likviditetsreglerna i Sverige före resten av EU får honom att uppege en trött suck.

– Det gör det bara än svårare att uppnå målet om ett enda europeisk regelverk. Även Storbritannien håller på med egna likviditetsregler.

Nationalistiska tendenser

Han beklagar de nationalistiska tendenserna bland medlemsländernas myndigheter och regeringar i finanskrisens spår, men förstår att de grundar sig på en önskan att visa för medborgarna att man gör någonting.

– EU:s gemensamma marknad är högsta prioritet för EBF. Vi verkar för fullharmonisering utan möjlighet till nationella pålägg. För banker verksamma i olika länder är det en mardröm med alla olikheter. Därför är vi väldigt positiva till att skapa en europeisk tillsynsmyndighet som får mandat att skapa bindande standarder. Då får vi en enda regelbok.

Oöverskådligt perspektiv

Och det vill EBF ha så fort som möjligt. Därför är organisationen också tveksam till EU-parlamentets förslag att ytterligare stärka

den nya tillsynsmyndighetens mandat. Det är visserligen ett långsiktigt mål, men om det innebär att EU:s grundlag, fördraget, måste ändras blir tidsperspektivet oöverskådligt. Lissabonfördraget tog mer än sex år att få igenom.

EU-parlamentet har också nyligen föreslagit att det inrättas en ”EU resolution fond”, en stabilitetsfond, vars medel ska användas om en gränsöverskridande bank håller på att gå omkull. Vad är EBF:s ståndpunkt?

– Vi i banksektorn vill inte betala två gånger. Först genom överdrivna kapital- och likviditetskrav, sedan genom avgifter till en stabilitetsfond. Men om upprättandet av en fond kan sänka de andra kraven, då är det möjligtvis acceptabelt. Och om vi måste välja mellan en skatt som går in i statskassan eller in i en stabilitetsfond, då väljer vi naturligtvis den senare.

EBF anser dock att det finns många obesvarade frågor som kommissionen måste reda ut innan man går vidare med projektet, såsom hur fonden ska samverka med de nationella stabilitetsfonderna och vad som ska vara triggerhändelser för att få använda av medlen.

För några veckor sedan mötte Guido Ravoet och de andra i EBF:s ledning den nyutträdde kommissionären för inre marknaden, Michel Barnier, för första gången. Intrycket var gott och han vill inte gå med på att fransmän generellt skulle vara mer regleringsivriga än andra. Däremot tycker han sig se att hela den nya kommissionen lägger mer tyngd på den sociala och konsumentrelaterade dimensionen.

– Förut hade vi irländaren Charlie McCreevy som kommissionär, champion i marknadliberalisering, även om han blev lite försiktigare när krisen kom. Nu har vi fått en kommissionär som också har ett öga på konsumentperspektivet. Men det ska vi i branschen också ha, det är ju dem vi servar.

Vital roll

Om EBF har både kommissionens och parlamentets öra vad gäller finansmarknadsfrågor, så har de nationella bankföreningarna desto bättre ingång till ministerrådet, anser Guido Ravoet. De bearbetar sina regeringar på hemmaplan, så när frågan väl kommer till ministerrådet är ståndpunkterna färdiga.

– De nationella bankföreningarna har en vital roll att spela tillsammans med oss.

FOTOGRAF © ERIK LUNTING

Se fakta om
EBF på
nästa sida!

I European Banking Federation, EBF, är 31 europeiska bankföreningar medlemmar. EBF:s mission är att vara europeiska bankers röst i EU och internationella fora som G20, OECD och IMF. Det sker bland annat genom att sätta sig in i alla regel-förslag gällande finansmarknaden och sedan framföra synpunkterna till politiker och andra.

EBF har en styrelse, en verkställande kommitté och ett sekretariat. Policybesluten tas i styrelsen och den verkställande kommittén. I styrelsen som träffas två gånger årligen ingår Pär Boman, Bankföreningens styrelseordförande. I den verkställande kommittén som träffas varannan månad ingår Bankföreningens vd Kerstin af Jochnick.

Själva arbetet utförs i sekretariatet som består av 38 personer av 15 nationaliteter och leds av generalsekreteraren Guido Ravoet. Det finns två sakfrågeavdelningar: "Banking Supervision and Financial Markets" och "Retail, Economic and Social Policy". De som arbetar på sekretariatet har generellt en bakgrund som jurist eller ekonom och de flesta har arbetat på någon av EU:s institutioner.

Sekretariatet har daglig kontakt med både EU-kommissionens tjänstemän och EU-parlamentarikerna eller deras assistenter. 4-5 gånger per år träffar generalsekreteraren kommissionären för den inre marknaden. Generalsekreteraren är dessutom ordförande för branschföreträdarna som månatligen träffar EU-parlamentariker i European Parliamentary Financial Services Forum för att utbyta tankar.

Sekretariatet organiserar de drygt 35 kommittéer och arbetsgrupper som EBF har för att ta hand om de konkreta frågorna. Medlemmarna kommer från de nationella bankföreningarna eller från bankerna. Det är här man tar fram EBF:s officiella ståndpunkter.

Regeln är att diskutera sig fram till konsensus, i nödfall röstar man. Enligt uppgift har en fråga gått för omröstning i exekutivkommittén en enda gång under de senaste åtta åren.

Tre av EBF:s arbetsgrupper har en ordförande från Bankföreningen.

- Kerstin af Jochnick leder Crisis Intervention
- Marie Rosvall leder momsgruppen VAT
- Marie-Louise Ulfward leder Alternative Dispute Resolution and Collective Redress, där frågor kring grupptalan behandlas

Bankföreningen är representerad även i de flesta andra arbetsgrupper och kommittéer, antingen via sina egna medarbetare eller via utvalda från bankerna.

Ny förhandlare i Bryssel

Urban Funered är Sveriges nya finansattaché efter Charlotta Erikson som just slutat. Som Finansdepartementets utsända är det nu han som på plats i Bryssel sköter förhandlingarna med de andra medlemsländerna om kommande finansmarknadsdirektiv, innan de officiellt beslutas i ministerrådet.

Närmast kommer Urban Funered från en tjänst på Finansdepartementet där han under det svenska ordförandeskapet arbetade med förhandlingar kring e-förvaltning. Det är dock från bankvärlden han har sin största erfarenhet, dels som compliance officer och bolagsjurist på investmentbanken Carnegie, dels som advokat med inriktning mot bank- och finansjuridik. Även där höll han på med förhandlingar, även om miljön var affärlig.

Trots att han och Charlotta Erikson hann gå parallellt två månader var det inte direkt smekmånader. På förhandlingsbordet ligger det inflammerade förslaget till direktiv om alternativa investeringfonder, AIFM, samt det så kallade Omnibus 1 där man ska anpassa befintliga direktiv till den kommande tillsynsstrukturen och till Lissabonfördraget.

- Det svåra är att vi håller på att utforma mandat till myndigheter som ännu inte finns. Det handlar bland annat om hur tekniska regler och standarder på finansmarknadsområdet ska tas fram i framtiden. Vi vet inte hur de nya tillsynsmyndigheterna kommer att fungera och vissa länder är skeptiska till att ge dem alltför stora befogenheter tills dess.

Att han hamnar rakt in i ganska tuffa frågor tycks han ta med ro.

- Jag är ju inte ensam i det här. Hemma på Finansdepartementet finns hela finansmarknadsavdelningen som tar fram underlag. De har en dialog med branschen i Sverige och med den politiska ledningen om vad den svenska ståndpunkten ska vara, och vad vi behöver göra för att ta tillvara våra intressen.

Urban Funered rapporterar i sin tur tillbaka till Finansdepartementet i Stockholm hur förhandlingarna i rådsarbetsgruppen i Bryssel går och vad konsensus verkar bli. Han håller även kontakt med EU-parlamentariker och med finansbranschens företrädare på EU-nivå. Genom samspelet kan Sverige om så krävs snabbt justera sin förhandlingsposition för att få ett så bra resultat som möjligt.

- Det här är ett maskineri som verkligen oljades upp under svenska ordförandeskapet. Man märker att en del andra länders förhandlare har väldigt snäva mandat, vilket gör att de har mindre möjligheter att påverka.

Arbetsstempot lär inte sakta av den närmaste tiden. Den nya kommissionen har just presenterat sin arbetsplan för

2010 och Urban Funered konstaterar att en väldigt stor del består av finansmarknadsfrågor. Förutom AIFM och Omnibus kommer rådsarbetsgruppen ägna tiden framöver åt bland annat kapitaltäckning, prospekt och ett förslag om derivat och clearing.

- Och med en ny kommission och en ny ambitiös kommissionär blir det ett nytt momentum.

Den nya kommissionären för inre marknaden heter Michel Barnier och är fransk, men nationaliteten spelar enligt Urban Funered inte så stor roll längre med 27 medlemsländer.

- Det blir svårt för något enskilt land att driva helt sin egen agenda även om stora länder självfallet kan lägga fler röster bakom sina argument. Sedan har vi en ny situation där parlamentet är medbeslutande i merparten av frågorna.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft i december 2009 har parlamentet fått en betydligt tyngre roll, och är nu att betrakta som ministerrådets jämlike på nästan alla områden. Det tror Urban Funered kommer att märkas i förändrad attityd, även om merparten av finansmarknadsfrågorna skulle beslutas tillsammans med parlamentet redan tidigare.

Urban Funered

- Roll:** ny svensk förhandlare i Bryssel i rådsarbetsgruppen Financial Services Working Party som förbereder finansmarknadsfrågor för ministerrådet i Bryssel
- Bakgrund:** Finansdepartementet, Näringsdepartementet, compliance officer och bolagsjurist på Carnegie, advokat på advokatfirman Vinge och Skadden Arps Slate Meagher & Flom i New York, juridik- och ekonomistudier i Lund och London
- Familj:** fru och tre små pojkar, som kommer till Bryssel efter sommaren
- Uppvuxen:** Stockholm och Sandviken
- Toppen:** att AIK gick upp i ishockeyns elitserie

EU:s nya tillsynsstruktur

De tre europeiska tillsynskommittéerna CEBS, CEIOPS och CESR ska enligt EU-kommissionens förslag bli myndigheter och få utökade mandat. Bland annat ska de få rätt att utfärda bindande standarder för banker i EU.

Dessutom ska ett systemriskråd tillsättas under Europeiska centralbanken, för att hålla ögonen på makrorisker på den europeiska finansmarknaden.

Rådsarbetsgrupp

Forum för förhandlingar mellan medlemsstaternas förhandlare och kommissionen. Financial Services Working Party är rådsarbetsgruppen som har hand om alla finansmarknadsärenden utom Solvens II som ligger i försäkringsgruppen. Roterande ordförandskap som följer ministerrådets. I höstas var alltså Urban Funereds företrädare Charlotta Erikson ordförande.

Pär Karlsson

Sakkunnig i säkerhetsfrågor på Bankföreningen.

Effektivare användning av kameror

I brottsförebyggande syfte bör kameraövervakning kunna användas effektivare i bankernas verksamhet. Därför vill Bankföreningen få till stånd förändringar i den nu gällande lagen om allmän kameraövervakning.

Kameraövervakningsutredningens förslag till ny lag om kameraövervakning (SOU 2009:87) har nyligen varit ute på remiss från Justitiedepartementet. Bankföreningen ställer sig positiv till flera av förslagen. Utredningen föreslår bland annat att det ska räcka med en anmälan till ansvarig länsstyrelse för övervakning av utrustning, till exempel en uttagsautomat, som inte är direkt placerad i anslutning till en banklokal.

– Banker och ägare till uttagsautomater har länge efterfrågat det. Det innebär att hanteringen förenklas och att åtgärder för skydd mot angrepp kan genomföras under samma förutsättningar oavsett uttagsautomatens placering, säger Pär Karlsson, sakkunnig på Bankföreningen.

Utredningen föreslår också att tillåten lagringstid för inspelat material utökas från en till tre månader.

– Det innebär förbättrade möjligheter att använda inspelat material för att lösa brott. En månad är i många fall otillräckligt för att en brottsutredning ska hinna begära ut efterfrågat material, påpekar Pär Karlsson.

Tillåts vid misstanke om brott

Enligt utredningen ska Datainspektionen få ett övergripande ansvar för tillsynen när det gäller allmän kameraövervakning. Avsikten är att ge länsstyrelserna bättre förutsättningar att tillämpa en enhetlig tillståndsprövning.

Bankföreningen är dock kritisk mot utredningen på en viktig punkt, som innebär att ljudupptagning även i fortsättningen endast ska vara tillåten då det finns en brottsmisstanke. Det betyder att en anordning för ljudupptagning endast ska få aktiveras vid misstanke om brott. Utredningen menar att ljudupptagning i många fall kan betraktas som mer känsligt ur integritetssynpunkt än upptagning av bilder.

– Vi anser däremot att inspelning av ljud liksom inspelning av bilder bör betraktas lika ur integritetssynpunkt eftersom det inspelade materialet förvaras under säkra former. Det är endast brottsbekämpande myndigheter som kan få tillgång till materialet i de fall en förundersökning inletts, säger Pär Karlsson.

– Utredaren har bortsett från att det vid angrepp är vanligt med hot mot de anställda. Det är ofta inte möjligt för den som utsätts att aktivera en sådan anordning och ett förbud mot generell ljudupptagning skulle innebära en omotiverat stor risk. Inspelet ljud från ett brott kan ha avgörande betydelse i en utredning och utgöra ett stort bevisvärde, till exempel i samband med rån där angriparen är maskerad eller vid bedrägerier, avslutar Pär Karlsson.

Aktuella lagändringar

■ Aktiekapital i privata aktiebolag

Riksdagen har beslutat att sänka kravet på minsta aktiekapital i privata aktiebolag från 100 000 kr till 50 000 kronor. Beslutet ska göra aktiebolagsformen mer tillgänglig för företagare.

Lagändringen började gälla den 1 april 2010.

■ Vissa frågor i stiftelselagen

Den 15 februari 2010 trädde vissa ändringar i stiftelselagen (1994:1220) i kraft. Lagändringarna syftar bland annat till att förbättra tillsynen över stiftelser och att genomföra lättnader för stiftelserna när det gäller bokföring och revision.

■ Handläggning av ärenden om dödförklaring

Riksdagen har beslutat införa nya bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen som innebär ett skydd för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden vid Skatteverkets handläggning av ärenden enligt lagen (2005:130) om dödförklaring.

Bestämmelserna trädde i kraft den 1 april 2010.

Bankföreningen fyller 100 (igen)

Den 6 april firade vi att Bankföreningen fyller 100 år. Denna gång utan pompa och ståt, eftersom vi faktiskt firade 125-årsjubileum för några år sedan. Hur det hänger ihop?

Jo, 1880 bildade några banker De Enskilda Bankernas Syndikat. Men det var först 1910 i april som syndikatet inrättade ett gemensamt sekretariat på Drottninggatan 3 och bytte namn till Svenska Bankföreningen.

Visste du att:

- 1,75 bank- eller kreditkort hade varje svensk (även spädbarnen) 2008 i genomsnitt. Totalt fanns det 16,4 miljoner kort i Sverige.
- 180 gånger om året betalade man med sina kort, och betalningen var på 420 kronor.
- 2 813 bankautomater fanns det i Sverige. Det gjordes 310 miljoner uttag på i genomsnitt 845 kronor.

Notis

Svensk rapport om leverage ratio

Handelsbanken har i en rapport beskrivit de samhällsekonomiska konsekvenserna av att införa en leverage ratio för banker. Martin Blåvarg, chef för kreditrisker på Handelsbanken, är en av författarna.

Varför har ni skrivit rapporten?

- Förslaget om leverage ratio är ett radikalt förslag som skulle få samhällsekonomiska konsekvenser som är bredare än vad man kanske först tänker. Vi tycker att det är viktigt att belysa detta och skapa en ordentlig grund för en debatt om förslaget.

Vilken är den viktigaste slutsatsen?

- Förslaget medför starka incitament att värdepapperisera bostadskrediter. Det medför betydande kostnader för bolånekunder och försämrade finansiell stabilitet, vilket inte minst finanskrisen visat. Förslaget som ska minska risken för att en ny finanskris uppstår igen får motsatt effekt. Det ökar risken för att liknande problem uppstår igen.

Hur tror du att Baselkommittén kommer att hantera den omfattande kritiken mot en leverage ratio?

- Jag tror att Baselkommittén kommer ta till sig av kritiken och utforma det så att de värsta negativa effekterna inte uppstår. Många centralbanker och tillsynsmyndigheter är skeptiska, men problemet är framför allt att G20 på ett alltför tidigt stadium uttryckt sig positiva till förslaget. Det gör det politiskt svårt att backa helt från det, säger Martin Blåvarg.

Svenska Bankföreningen

Ansvarig utgivare: Kerstin af Jochnick

Redaktion: Lena Barkman 08-453 44 48

Bodil Bjerre Sekund 08-453 44 09

Adress: Svenska Bankföreningen, Box 7603, 103 94 Stockholm

Telefon: 08-453 44 00

Webbplats: www.bankforeningen.se

E-post: info@bankforeningen.se

Börja prenumerera på Nyhetsbrevet!

Gå in på www.bankforeningen.se/Publikationer eller maila till info@bankforeningen.se